

AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A FÖLDMIVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

KIADJA: AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” BUDAPESTEN,
IX., ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Az „Országos Halászati Egyesület” tagjai ingyen kapják.

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Vécsey-utca 5. sz.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K. Félévre 3 K.

Halászatunk a pécsi kiállításon.

Pécs, a Mecsek-hegy alatti szép város ünnepét ül. A munka ünnepét. Május 15-én nyitották meg e helyen az 1907. évi országos ipari s mezőgazdasági kiállítást. Ott, a hol a termelő munka eredményeit mutatják be, nem hiányozhat manapság már a *halászat* sem. Pedig talán semmiféle termelési ágának nem oly nehéz sor a kiállításokon való részvétel, mint éppen ennek. Elég, ha rámutatunk csak arra, hogy a termelt anyagnak, az élő halszék odaállítása minő gondot s terhet ró a kiállítóknak. Itt azonban nem volt szabad az áldozatoktól visszariadni, mert hisz hazánkban a Dunántúl adja a legnagyobb teret a modern irányú halászat érvényesülésére. A nagy Duna övezi. Közepén a felséges Balaton tó. Vízdús völgyeiben pedig tógazdaság sorakozik tógazdaság mellé, mint a mezőgazdasági kultúra egyik legújabb s leghathatóbb eszköze.

A kiállítás intézőinek előzékenysége, a földművelésügyi minisztérium támogatása s az Országos Halászati Felügyelőség igyekezete megadták rá a módot, hogy halászatunk minden nehézség ellenére is, ezen a kiállításon is méltóan legyen képviselve.

A kiállításnak ez a csoportja két részre oszlik: az állandó s az időleges kiállításra. Mindkettő egyszerre nyílt meg május 15-én.

Az időleges kiállításban, a mely 10 napig tartott, voltak láthatók az élő halak. A földművelésügyi kormány 38 db üvegmedenczét, aquáriumot bocsátott a kiállítás, illetőleg a kiállítók rendelkezésére.

A medenczéket az ünnepélyek csarnokában, egyébként az időleges kiállításokra szánt helyen állították fel olyképp, hogy a nézőközönség szöveggel borított félhomályos sátorból gyönyörködhetett a sátor falába illeszkedő üveglapokon át a vizek értékes lakóinak érdekes látványában. A medenczéket vízvezeték táplálta s nagyobb hatás kedvéért villanyvilágítással is el voltak látva.

A kiállított anyag pedig valóban becsületére vált a magyar halászatnak. Nemcsak változatossága, hanem a tenyésztés intenzitását jellemző minősége révén is. De lássuk azt sorra.

A *tatai hitbizományi uradalom* régi hírnevű halasgazdasága nyolcz aquáriumot töltött meg oly anyaggal, a melynek jellemzésére elég csak annyit említenünk, hogy az 1906. évi bécsi kiállításon a világhírű wittingaui Schwarzenberg herceg-féle halasgazdaság anyaga mellett, azzal egyenértékűleg tüntették ki az osztrákok díszoklevéllel. De meg is érdemelte az a megállapított, pompás formájú ponty, a melyet jogosan jellemezhetünk a „tatai” névvel, s amelyből szebbnél szebb példányokat láthattunk itt 1 nyaras ivadéktól fel 4 egész 7 nyaras anyáig. Gazdagon voltak képviselve a tógazdaság mellékhalai is. Köztük a legfontosabb: a fogas-süllő; aztán a haresa, csuka, czompó, kecsége, angolna, dévér, ön, amelyek változatossága oly érdekessé teszi a látványosság számba menő őszi tatai lehalászásokat. A hazai fajok között ott volt aztán az Amerikából származó, rendkívül ragadozó természetű *pisztrángsügér* is, ez a feltűnő tarka színű, kitűnő húsú hal is. Mindezt az anyagot a tatai uradalom Tatán és Bánhidán 786 k. holdon és Pusztavirten (bérlet) 200 k. holdon termeli.

Hirsch Adolf és *dr. Hirsch Alfréd* tógazdaságai tizen-négy aquáriumot láttak el hazai s külföldről meghonosított anyaggal. Láttuk, hogy már is kitűnő formájú pontyaikat minő új anyaggal, az igazán kisfejtű s szinte kerek hátú bajor pontyokkal való keresztezés révén akarják még tökéletesebbé tenni. Kiállításuk egyáltalán tanúságot tett arról a különös elismerést érdemlő újtársról, a melylyel a termelés mennyiségét s minőségét fokozni törekcsenek. Egyik aquáriumban gyönyörű czompókat láttunk, e tenyésztők egyik specialitását, amelylyel németországi kivitelre dolgoznak. Szomszédságukban mindjárt az amerikai törpeharcsák, köztük az első példányok, amelyek ezen tenyésztők révén

kerültek az országba. Erdemes volt behozataluk: ma már divatos, kedvelt halak. Sorjában következtek aztán a többi exotikus fajok: az arany orfák, a remek narancs-sárga színű japán pontyok, végül a legújabb szerzemény, az érdekes tarka, kerek alakú s sok oldalról annyira dicsért amerikai naphalak. Külön érdemelnek említést a balatontavi ikrából nevelt fogassüllők, a melyek állománya módot ad tógazdaságaiknak évente sok millió ikra termelése s szállítására. Tógazdaságaik egyébként bérletben és részes üzemben Ihároson 107 k. hold, Mikén 102 k. hold, Bogát-pusztán 45 k. hold, Daruváron 432 k. hold, Násicon 575 k. hold, összesen 1261 k. hold terjedelműek.

Corchus Béla tógazdaságaiból kilencz aquariumra telt anyag. Különösen szép piaczi anyagot mutatott be nemes formájú pontyokban s pompás fogas süllőkben. Ez utóbbiak segítségével szorította ki hazánkból a wittingau-i süllőikrát, midőn simontornyai tógazdaságában annak termelését maga kezdette el. Ma már évenként 50 milliónál többet produkál, a melyek jó részét az állam veszi át közvizek benépesítésére. Mellékhalak közül szép példányú csukákat, harsákat, czompókat stb. láttunk. Ennek a tenyésztőnek tógazdaságai is méltán sorakoznak az előbbieik mellé, mert bérletben és részes üzemben Simontornyán 130 kat. holdat, Sár-egresen 31 kat. holdat, Őrs-pusztán 90 kat. holdat, Czikola-pusztán 150 kat. holdat, Előszálláson 105 kat. holdat, Dunaföldváron 200 kat. holdat, Fehértón 162 kat. holdat, Radványban 145 kat. holdat, Püspökszálláson 200 kat. holdat, összesen 1213 kat. holdat foglalnak el.

A *bellyei uradalom* versenyen kívül állított ki az ottani nagyszabású halászból anyagot: pontyot, nagy harsákat, kárászt s más folyóbeli halat.

Kisebb halasgzazdaságok kiállításai között méltó fel-tűnést keltek a *veszprémi székes káptalan* birtokán, *Csopakon*, a Balaton partján nevelt pisztrángok, a melyekből a rendkívüli nagy hőségben is sikerült két szép példányt a kiállításra hozni. Érdekes bizonyosságul szolgált arra, hogy a hegyi vizek e nemes lakójának meghonosítása melegebb éghajlat alatt is — Csopak híres jó bortermő vidék — sikerrel járhat, ha élet-feltételei, különösen a jó hűvös levegődús tiszta víz — megvannak.

A *taramyi gazdaság* és a *mozsgói uradalom* mint kisebb, egészen új tógazdaságok mutatták be zsenge-jöket szép formájú, jól fejlett pontyokban és máshonnan szállított ikrából nevelt különösen szép, éves süllő-ivadékban. Élő rákokat állított ki *Fischer Izidor* Zalaegerszegről.

Az élő halak kiállítását a megnyitás napján Frigyes főherceg ő cs. és kir. fensége is a legbehatóbban meg-szemlélte, a legélénkebb érdeklődést tanusítva ez iránt a termelési ág iránt, mint az ország egyik legnagyobb halászatának birtokosa. A kiállítás anyagának változa-tossága, gazdagsága iránt a legteljesebb elismerését fejezte ki.

A halászati kiállítás állandó része az erdészeti pavil-ionban nyert elhelyezést 49 m² területen megfelelő falfelületekkel.

Az *Országos Halászati Felügyelőség* a földművelésügyi miniszter úr rendeletére nagyobb szabású terv s minta-gyűjteménnyel vesz azon részt.

A rajzok között első sorban említendő Magyarország halászati térképe, amelyen fel vannak tüntetve az 1906. évi állapot szerint a halászati társulatok, a ponty- s süllőtenyésztő tógazdaságok, a gondozott álló vizek,

a pisztrángköltő telepek, pisztrángos tógazdaságok s a folyók mentén létesített ivadéknevelő telepek. Külön van aztán feltüntetve halászatunk fejlődése az utolsó tíz év alatt 1897—1906-ig szemléltető diagrammokkal: mikép gyarapodtak tógazdaságaink, pisztrángos költő-telepünk, mennyi tenyészanyagot osztott ki a földműve-lésügyi kormány állami támogatáskép, végül minő mér-tékben gondoskodik az állami költségvetés a halászat-ról. A látogató közönség bővebb tájékoztatására külön ismertető füzetek is állanak rendelkezésre „Édesvízi halászatunk” czímmel, amelyekben röviden összefoglalva fel vannak a halászatunkat jellemző adatok sorolva.

A tervek lehetőleg különböző jellegű tógazdaságokra vonatkoznak, amelyek nagyrészt az utolsó két évben létesültek. A *taramyi* tógazdaság gróf Fesztetich Tasziló uradalmában 95 k. hold terjedelemben példáját adja már meglévő vízduzzasztó művek: malmok stb. fel-használásának tógazdaságok létesítésénél. A *bárdibükki* halasgzazdaság dr. Gosztonyi Mihály birtokán azt az egyszerű esetet mutatja, a mikor tavakat a völgynek keresztöltésekkel való elzárásával lehet létesíteni. A *bogátpusztai* halastó Inkey László birtokán magában álló egyes tó, amelyben máshol nevelt ivadékot hiz-lálnak.

A *csopaki pisztrángos* tógazdaság is a veszprémi székeskáptalan birtokán érdekes különlegesség oly vidé-ken, ahol a pisztrángot addig csak hírből ismerték. A *jutaspusztai* tógazdaságnál 90 k. hold terjedelemben ugyancsak a veszprémi káptalan birtokán, magán a vizenyős rétségen fakadó bő források táplálják a tavakat.

Nagyobb szabású a pécsi püspökség margittaszigeti *püspökszállási 200 kat. holdnyi tógazdasága*, amelynél egy meglevő régi tó, az u. n. Földvári-tó szolgál a berendezés alapjául. Terjedelemre azonban valamennyit felülmulja a gróf Harnoncourt-féle *écskai uradalom 1000 kat. holdas tógazdasága*, amely tulajdonképen a Bégamenti területek belvizeinek távozására szolgáló u. n. Fehér-tó belterjes halászati üzemének a megvaló-sítása. Különös érdekességet kölcsönöz ezen berende-zésnek, hogy itt oldatott meg először az esés nélküli helyeken oly nehéz teletetés kérdése szivattyuzás se-gítségével és pedig, amint e lapokban már arról szó volt, teljesen kielégítő eredménnyel.

Hasonlóan különlegességet mutat a Zenta város bir-tokán tervezett *halasgzazdaság*, amely vízhez egyébként már a halászat terén sem szokatlan úton t. i. artézi-kutak segítségével jut.

Látjuk itt egy oly *ivadéknevelő* telepnek tervét is, a minőkől újabban állami támogatással már többet léte-sítettek folyóink mentén a halászati társulatok. A be-mutatott terv a *Győrvidéki halászati társulat* kötelékébe tartozó Duna-szakasz mellett Vének község határában egy 30 k. hold terjedelmű anyaggyödör berendezését mutatja.

Ugyancsak itt látjuk a *siófoki süllőívó*-telepét is, ame-lyet azonban ma már erre a célra kevésbé használ-nak. Rájött ugyanis a Balaton halászati üzemét kezelő *Balaton Halászati Részvénytársaság*, hogy sokkal jobb eredményt ér el, ha a fogassüllő megívását magában a Balatonban segíti elő. Az eljárás *Purgly Pál* ügy-vezető igazgató módszere szerint, a mint az a rajzon is fel van tüntetve, abból áll, hogy a fogassüllő rendes ívóhelyein, az ú. n. akadokon hosszú kötelekre sorjában erősített gyökérszálnyalábokat sülyesztenek le. Az ívó halak erre rakják ikráikat. Amint a nyalábok megtel-

nek, felszedik azokat s költőkosarakba rakva a Balaton csendes részein helyezik ki, a kosarakat hasonlóan sorjában függesztve fel, alkalmas módon lehorgonyzott kötelekre. Az eljárás egyes mozzanatait két fénykép is mutatja.

Szép zsilipmintákat is állított ki a Halászati Felügyelőség. A tógazdaságoknál használatos barátságos zsilipek három típusát. Egy egyszerű fazsilipet és két beton-zsilipet, az egyiket fafejjel, a másikat vasvázás betonfejjel.

A két utóbbi típust Ivančic mérnök alkalmazta először a nasici s jaskai tógazdaságokban. Tartósak s szilárdak. A vasvázás zsilipfejnek a vízemésztő képessége is fokozott, mert háromoldalú prismaformájú, a melynek csak egyik oldala tömör vasbeton, a másik kettő ellenben nyitott s zsilipdeszkákkal zárható. A vasbeton falat azonban a rendszerint gyakorlatlan munkásokkal nehéz a helyszínén elkészíttetni, ezért a Halászati Felügyelőség a fej vasvázát újabban úgy szerkeszti — a mint az a püspökszállási tógazdaság tervén is látható — hogy rovatékban mozgó, szorosan egymásra illesztett deszkák alkotják a harmadik falat is. Ezzel az ilyen zsilip felállítás lényegesen meg van könnyítve. A minták tetszetős kiállítása egyébként Zimonyi György asztalosmester (Budapest) és Lammel Ferencz bádogosmester (Budapest) munkáját dicséri.

Érdekes gyűjteményt állított ki még a Halászati Felügyelőség halikrák s a halak petefészkeinek praeparatumaiban. Látható ott a ponty, süllő, harscsa, csuka, sügér stb. összesen 18 halfajunk ikrája. Nagyon tanulságosan jelezve van az is, hogy a látható ikramennyiség minő súlyú halból származott. A praeparatumokat Ring Ede készítette Pancsován.

Hasonlókép tanulságos a halak természetes táplálékát feltüntető három táblázat. Az első a vízben végbe-menő anyagcsere legelső tényezői vannak bemutatva: az algák (növények), a véglények és férgek. Ezek legtöbbje csak a mikroszkóp alatt látható. A második táblán a haltáplálék főtömege: az izeltlábú állatsoportba tartozó alsórendű rakfélék és pókok láthatók. Ezeket már kézi nagyítóval, részben szabadszemmel is észrevehetjük. A harmadik tábla a szabadszemmel is látható természetes haltáplálékot ábrázolja: a szünnyogot, a tegzes legyet, a tiszavirágot stb. Fel van e táblán tüntetve végül a békés és ragadozó természetű halfajták jellegző szájalakulata is. Mint taneszköz e táblák igen jó szolgálatot foglalkozni tenni bármely iskolában.

Egész sorozat szép fényképben vannak aztán bemutatva különböző tógazdaságok és tógazdasági s halászati üzemek részletei. Különösen kiemelendők a Balatoni Halászati Részvénytársaság üzemére vonatkozók. Azok között is legérdekesebbek azok, a melyek a téli jeges halászatról készültek. A Balatonon gyakran nagyon is zord téli időjárásban bizony kevés ember jut hozzá, hogy ennek az ősi jellegű, nagyszabású munkának közvetlen szemtanúja lehessen. Bizonyára méltó érdeklődést fognak tehát ezek a természet után készült felvételek kelteni.

Maga a *Balatoni Halászati Részvénytársaság* igen szép gyűjteménnyel vesz részt a kiállításon. Bemutatja halászati üzemének legfőbb kéziszközzeit. Ott látjuk a 400—600 méter között változó öreg hálót, varsákat, köteleket stb. A hálót mind saját hálófönő-gépükön, a mely az egyik fényképen látható, maguk csinálják. Ott vannak a jeges-halászat néprajzilag is oly érdekes szerzői: a vezér, a rúdtoló, a gemics, a lékvágó-szakó-

czák halászeszizmák, jégsarkantyúk, fakutyák stb. Aztán a kifogott hal csomagolására s szállítására való kosarak, ládák. A szárított halak csomói, végül a különféle nagyságú konzervdobozok és a gyöngy festőanyagga oldott keszegpikkely. Ugyancsak ott vannak a süllőikráztatását elősegítő süllőfészkek régi s új formájukban, a mint arról már szólottunk. Mindez élénken igazolja a társaság belterjes munkálkodását úgy a haltenyésztés, mind a halértékesítés terén.

Hirsch Adolf és dr. Hirsch Alfréd nagyobb tervgyűjteményben mutatják be nasici s daruvári tógazdaságaikat és több színes fényképben annak részleteit s vasbetonból készült műtárgyait. Dr. Hirsch Alfréd külön tógazdasági eszközök csinos mintáit állította ki, mint a kassai m. kir. vízmesteriskolának taneszközüül szánt ajándékot.

Corchus Béla hasonló czéllal ikrával megrakott süllőfészkek igen sikerült mintáját mutatja be; aztán a csomagolásának módját. Simonytornyai süllőivaroztató telepe s a csomagolásnál ott folyó munka egyébként két fényképen látható.

Köttl Rezső a pisztrángikra csomagolását s szétkül-désének módját mutatja be, a mint az znióváráljai telepen szokásban van.

Pisztrángikra költésére szolgáló bádogedényeket, halivadékszállító edényeket, etető lámpást állít ki *Lammel Ferencz* bádogosmester Budapestről.

Mivel pedig a hal csak természetes tisztaságú vízben él meg, a halászati kiállítás adott helyet a szennyezett vizek tisztításával foglalkozó vállalatok részére is. Itt látjuk *dr. Forbát Imre* mérnök, terveit a Nagy-Szeben városa csatornavizeinek, a hatvani cukorgyár szennyvizeinek stb. tisztítására vonatkozólag. A *Dittler* rendszerű Szennyvíz-tisztító Vállalat R. T. szintén több tervést mutatja be. Igen érdekes két táblázatban foglalja össze a szennyezett vizekre jellemző mikroszkópikus állati s növényi szervezeteket. Kívánatos, hogy mind ezen vállalatok munkáit mentől előbb, minél nagyobb mértékben vegyék igénybe hazánkban. Mert szükség van rá nagyon!

A szűk helyen bizony több kiállítónak alig jutott volna már hely. De akik ott vannak, azok kitétek magukért s mindenki, aki végig nézi kiállításukat, méltányolni fogja azt a munkát, amit halászatunk közgazdasági jelentőségének emelésére fordítottak.

* * *

A halászati kiállítás bíráló bizottsága az élő halak kiállításának rövid tartamára tekintettel, már a megnyitást követő napon összeült. A kiállítás ezen részére megítélt kitüntetések a következők:

Díszoklevelet nyertek:

1. *a tatai hitbizományi uradalom* tógazdasága „az anyag kiválósága s jellegzetességéért és a tógazdaság termelő képességéért.”

2. *Hirsch Adolf és dr. Hirsch Alfréd* „az anyag kiválóságáért, a tenyésztési irányzat változatossága és új fajok meghonosítása körül elért eredményekért.”

Aranyérmeket:

1. *Corchus Béla* „igen jó piaczképes anyagjáért.”

2. *A Balatoni Halászati Részvénytársaság* „a haltartermelés és értékesítés nagymértékű és sokoldalú fejlesztéséért.”

Ezüst érmeket:

1. *A veszprémi székeskáptalan* Csopaki uradalma „a pisztráng tenyésztésnek a Balaton vidékén való meghonosításáért.”

Elismerő oklevelet:

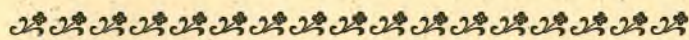
1. *A mozsói uradalom* „ponty és süllőtenyésztésért“.

2. *A taranyi tógazdaság* „pontytenyésztésért“.

Közreműködési oklevelet kapott:

Valasek Ferencz tógazdasági intéző Tatán.

Pécsi.

A szívárványos pisztráng ivási ideje.

Az irodalomban sok szó esett már a szívárványos pisztráng ivási idejéről. Nemrégiben a bécsi nemzetközi halászati kongresszus foglalkozott e tárggyal, mely tárgyalások eredményét óhajtjuk itt összefoglalni, az elmondandókhoz fűzve egy és más általános érdekű megjegyzést a pisztrángok ivását illetőleg.

Vannak haltenyésztők, akik azt állítják, hogy ősi hazájában határozottan tavaszi ivású szívárványos pisztráng Európában az itteni klimatikus viszonyok folytán átalakulóban van téli, illetve őszi ivásúvá, s ennek folytán mindinkább közeledik a mi pisztrángunk életmódjához. Egyesek ezen átalakulási folyamatban bizonyos előnyöket is látnak a termelőre nézve, minek ellenében némelyek meg azt vitatják, hogy ezáltal a szívárványos pisztráng éppen azt a jellegét veszti el, a mi őt a sebes pisztráng kiegészítőjévé avatta, ami eltekintve egyéb értékes tulajdonságairól, különösen kedvelté tette a tenyésztők előtt. Tudvalevőleg ivási és költetési időszaka, valamint értékesítésének ideje egészen elűt a sebes pisztrángétól, mi a termelőre nézve nem kicsinylendő előnyöket jelent, annál fogva, hogy ugyanazon területen, azonos munkas és segédeszközök alkalmazásával termelésének és forgalmának emelését teszi lehetővé. Magától értetődő, hogy a tenyésztő ezen előnyöktől fosztatátnék meg akkor, ha a dolog tényleg úgy állana, mint az említve volt.

Ámde ezen állítást régen kétségbe vonták egyes tapasztalt tenyésztők s a bécsi tárgyalások eredményei újból is megmutatták, hogy nem lehet szó a szívárványos pisztráng ivási idejének eltolódásáról. Eme tárgynak előadói *Pözl* és *Arens* ismert nevű salmonidatenyésztők teljesen egyetértettek ebben s ugyanezen nézetet vallották majdnem egyhangulag mindazok, akik a kérdéshez hozzászóltak.

Az ivási időszak változásának megítélésénél különösen kiemelendő azon körülmény, a melyre *Arens* mutatott rá legelőször és a mely nagyban alkalmas a nem eléggé tapasztalt tenyésztőnek oly irányban való megítélésére, mintha ezen halfaj ivási idejének kezdete siettethető lenne. Ez pedig abban áll, hogy kor szerint fiatalabb pisztrángoknál aránylag később indul az ivás, mint vénebbeknél, azaz az ivás kezdete a növekedő korról siet. Csakis az ötödik évtől fogva állandósul az ivási időszak annyira, hogy a kortól valamennyire függetlennek tekinthető. Érthető tehát, hogy olyan haltenyésztő, ki a szívárványos pisztráng tenyésztést most vonta csak működési körébe, miért juthat olyan gondolatra, mintha ezen halfaj ivási időszaka sietne, holott pedig a valóság az, hogy az ilyen irányú tapasztalatok egyes-egyedül a tenyészanyag csekély korában találják magyarázatukat.

De ettől eltekintve, még egy egész csomó más olyan mozzanatról is lehet szó, mely a halak ivásának kezdetét befolyásolja. Hogy ezek között a temperatura első helyen áll, abban azt gondolom minden tenyésztő

egyetért, noha mint alább látni fogjuk, annak közelebbi vizsgálatában még egynémely földerítetlen körülményre is akadunk.

A temperatura hatása két irányban érvényesül. Először az egyes évek és hónapok szerint ingadozó időjárás változataiban, másodsor pedig a haltartó víznek az időjárástól teljesen független saját temperaturája tekintetében. Szorosan véve a víz saját hőfokáról csakis forrásvizeknél lehet szó, a melyeknek hőfoka azonos a föld belsejében levő vizekével. Minél tovább folyik a víz a szabad levegőn, annál jobban érvényesül arra a könnyező levegő hőmérséke, míg végre bizonyos távolságra egészen ennek hatása alá kerül. Számos fokozat képzelhető tehát e tekintetben amaz átmenet során, míg a levegő hőfokának vonatkozásai a teljes függetlenségtől a tökéletes függésig módosulnak.

Köztudomás szerint a szívárványos pisztráng nem a forrásvidék, hanem az ezen alólinak a hala, azaz jóval mélyebben ereszkedik, mint a pisztráng és a patakbeli szemling. Nagy előszeretettel tartózkodik a duzzasztók alatt, valamint a medreknek jól kiszélesedő olyan részein, a hol a vízfolyás lassú. Ennek ellenére azonban olyan tavakban is tartanak szívárványos pisztrángokat, a melyeket forrás vizével táplálnak s e miatt egészben véve a hőfok tekintetében megközelítik a forrásvizeket.

Megfigyelték, hogy forrásvizekben élő szívárványos pisztrángok hamarabb kezdik az ivást, mint a forrásvidék alá eső patakokban tartózkodók. Míg amott január-februárba esett ivásuk ideje, emitt márczius-áprilisban folyt az ivás, sőt még májusban is. Kivételesen még sokkal nagyobb ingadozások is tapasztaltak, úgyannyira, hogy egyes írók nyolcz hónapra teszik eme hal ivarérettségi tartamát, minél természetesen nagyon is különleges viszonyok veendő figyelembe, olyannyira, hogy azok az ivás rendes menetére nézve jelentőséggel egyáltalán nem bírnak és tehát számba nem is vehetők. Azok közül, a kik a szívárványos pisztráng eme korai ivásához hozzászóltak, csupán csak egy tenyésztő mondott annyit, hogy: „Mélyebb vízben a szívárványos pisztráng később ívik“, ámde ez is magában maradt ezen állításával.

Hogy a szívárványos pisztráng ivási ideje mennyiben függ az időjárástól, arra nézve *Arens* szolgáltatott számszerű adatokat a Harcz-hegység lejtőjén Ellrich melletti cleysingeni tenyésztőtelepen végzett megfigyeléseiről, valamint az azon vidékre vonatkozó temperaturabeli adatokból összeállítva a mellékelt táblázatot. Ebből világosan kitűnik, hogy az ivási ideje határozottan függ az ivást megelőző időszak hőmérsékétől. A tél és télelő milyensége határozottan befolyásolja az előhegységek vizeiben élő szívárványos pisztrángok ivását, olyan értelemben, hogy enyhe időjárás sietteti, a zordabb ellenben késlelteti azt.

Kitűnik ez a nevezett cleysingi telepre vonatkozólag is, amelyet 0—2° R. téli hőmérsékletű Zorge folyó táplál. (L. tabellát a 149. oldalon.)

Arens szó szerint ezeket mondja: „A táblázat 1891. évvel kezdődik, mert az előző évtizedben, a mikor a szívárványos pisztránggali üzem kezdődött, aránylag még kevés anyag felett rendelkezünk, másrészt pedig mert a halak csekély kora, amint fentebb érintve volt, téves következtetésre adhatott volna alkalmat. A lég-hőmérsékletre vonatkozó adatok a teleptől mintegy 12 km. távolságra fekvő nordhauseni megfigyelő állomásról valók, mely pont egészben véve azonos fekvésű Cleysingennel s ez okon nagyban és egészben az

Év	Ívás kezdete	Az előző időszak léghőmérséklete			
		novb.	deczb.	január	átlag
1891.	márcz. 18.	+ 2.56	- 5.61	- 4.03	- 2.36
1892.	febr. 5.	+ 1.98	+ 2.03	- 1.66	+ 0.78
1893.	márcz. 1.	+ 1.88	- 1.17	- 7.58	- 2.29
1894.	febr. 24.	+ 2.05	+ 0.30	- 1.80	+ 0.18
1895.	febr. 23.	+ 4.64	+ 0.61	- 4.28	+ 0.32
1896.	január 23.	+ 4.26	- 0.39	- 0.58	+ 1.09
1897.	márcz. 3.	+ 0.86	- 0.59	- 3.68	- 1.14
1898.	febr. 1.	+ 2.46	+ 1.41	+ 2.12	+ 2.00
1899.	január 24.	+ 3.86	+ 3.71	+ 2.12	+ 3.23
1900.	febr. 15.	+ 6.76	- 3.49	+ 0.92	+ 1.40
1901.	január 25.	+ 4.86	+ 3.11	- 6.18	+ 0.59
1902.	" 23.	+ 2.96	+ 0.61	+ 3.12	+ 2.23
1903.	" 31.	+ 0.96	- 2.91	+ 0.32	- 0.54
1904.	" 12.	+ 4.76	- 0.89	- 1.68	+ 0.73
1905.	" 19.	+ 3.56	+ 2.71	- 2.00	+ 1.42

utóbbi vidékre is találunk. Megjegyzendő még, hogy az ívás kezdetét jelző időpont az ikranyerés idejét jelzi, vagyis eltekint az időponttól, amikor egyes példányokon az ívás észlelhető volt, mert mint tudva van, az ikrafejést rendszerint akkor végezzük, a mikor nagyobb számú magvaérett hal fölött rendelkezhetünk, nemkülönben, hogy az ikrafejést is hátráltathatják bizonyos külső körülmények, így pl. idő hiánya s több efféle, minélfogva a táblázat adatainak mérlegelésénél 8—10 napi késedelem szerepet nem játszik.

A táblázatból az első tekintetre is kitetszik, hogy nem lehet szó az ívás kezdetének rendszeres gyorsulásáról. Ha az utolsó 5 év enyhébb lefolyású teleiben az ívás korábban kezdődött is, abban egyeznek, hogy valamennyinél januárra esett annak kezdete, ámde annakelőtte is találkoztunk korábbi terminusokkal éppúgy a mint jóval későbbiek is bőven akadnak. Éppen ha a legkirívóbb eltéréseket vizsgáljuk, akkor tűnik ki leginkább a hideg előtelek ama hatása, mely állításunk mellett bizonyít. Hogyha az ívás ideje nem is alkalmazkodik egészen az átlagos hőmérséklethez, nem téveszthető szem elől, hogy a napi ingadozások szintén erősen befolyásolják a hőmérséklet alakulását, mert lehet ugyan, hogy a hőmérséklet állandóan az átlag körül mozog, de az is lehetséges, hogy csupán néhány tulságos hideg és ezt követő melegebb nap eredményezi az átlagot, nemkülönben, hogy a nagy eltérések az ívást igen is megelőzték, avagy pedig, hogy ennek kezdetét hamarosan követték, amikor természetesen azt nem is befolyásolhatták, mint például 1900-ban, amikor az enyhe november melegebb átlagot eredményezett ugyan, ennek dacára azonban a túlhideg december az ívás kezdetét február 15-ig késleltette. 1901-ben pedig egyedül a nagy és késői januári fagyok az átlagot lesüllyesztették ugyan, de már nem akaszthatták meg az ikrafejlődését ama folyamatát, melyet az előző kedvező novemberi és decemberi meleg kellően megérlelt. Föltétlenül megállapítható azonban, hogy az átlagtól erősen eltérő ívási időpontra nézve úgy egyik, mint a másik irányban a tartós és egyenletesen eloszlott hőmérsékleti viszonyok jellemzők, minélfogva a táblázat által is eléggé bizonyítva van nézetem helyessége.

A táblázatból kétségtelenül kiviláglik a hőmérséklet

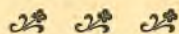
hatása és igazat ad Arensnek abban, hogy ívás idejét illetőleg az utóbbi években mutatkozó gyorsulásban oroszlánrésze volt az enyhe lefolyású teleknek.

Hogyha tehát a forrásvizek körül és az enyhe tél folyamán szerzett tapasztalatokat összefoglaljuk, arra az eredményre jutunk, hogy a meleg sietteti, a hideg ellenben késlelteti az ivarérettséget. Épp ellenkezőleg alakul tehát a helyzet, mint a sebes pisztrágnál, amelyről tudva van, hogy ivarérettségét és ívását a meleg késlelteti, a hideg ellenben sietteti. Köztudomású ugyanis, hogy a sebes pisztráng annál későbbben kezd ivni, minél melegebb vízben tartózkodik és megesisik, hogy melegebb forrásvizekben csak márcziusban éri el magvaérettségét. Ugyanaz az ok ennél a halnál ellenkező hatást szül, mint a szivárványos pisztrágnál. Ime előttünk tehát a kérdőjel, amelyet bajos azzal elenyésztetni, hogy a sebes pisztráng téli ívású, a szivárványos pedig tavaszi ívású hal. Nagyon is érdemes és szükséges volna tehát ezen ellentét miben állásának élettani okait megállapítani.

Tudjuk, hogy némelyek a természet bölcsességéből igyekeznek a pisztráng magvaérettségének a hőmérséklettől való függését kimagyarázni, ekként érvelve: Minél hidegebb a víz télen, annál hamarabb kell a pisztráng ivásának kezdődnie, hogy az ivadék fogyasztóképes állapotba jutva, a természetben terített asztalra találhasson. Amint ismeretes, egy bizonyos számú ú. n. napfok szükséges ahhoz, míg az embryo a szempontok láthatóvá válásáig és a teljes kikelésig érik. A megfigyelések meglehetősen egyeznek abban, hogy a szikhólyag teljes felemésztésig 750 C. és 600 R. napfok igényeltetik. Kétségtelen, hogy ennél is a hőmérséklet a fő-tényező, ámde lehetnek egyéb mozzanatok is, a melyek erre befolyanak, de a melyeket ma még nem ismerünk s a melyek tanulmányozandók volnának. Föltéve, hogy nagyban és egészben a temperatúrára alapított állítások helyesek, állítják tovább, hogy a magvaérettség kezdete körül mutatkozó jelentékenyebb eltérések, egyazon vizet illetőleg, a halivadék táplálkozásának kezdetét is lényegesen módosítják. Egy kétségkívül nagyon valószínű, mert például ha a pisztrángok októbertől decemberig ívnak, azt gondolhatnánk, az ivadék hamarabb érhet, a táplálkozásig, sem mint a természetben táplálékot lelhetne. Így vették aztán a pisztráng „öszönét“ segítségül, azt hozván fel, hogy ez készíti a pisztrángot arra, hogy magasabban fekvő, de melegebb forrásvizekben később ivik, mint az alább eső hidegebb természetű patakokban.

Közelebbről szemlélve a dolgot, a „természet“ csupán az ismeretlen szerepét játsza, az „öszön“ pedig szintén nem egyéb, mint olyan elem, a melyiket saját tapasztalatlanságunk kever a játékba. Távol állok attól, hogy a természetben csak életnélküli gépet lássak, avagy hogy kétségbe vonjam jelenségeinek törvényszerűségét, mindamelllett úgy vagyok meggyőződve, hogy vizsgálódásainkat mindenkor csak a szorosán vett tünetek okaira kell kiterjeszteni. Ám a főnnforgó esetben sem tartom indokolttnak ettől eltérni. Hogy miért ivik az egyik fajta pisztráng télen és miért a másik tavasszal, abban valószínűleg olyan okok is közreműködhetnek, a melyeknek eredete földünk geológiai korszakába nyulik vissza, ámde teljesen felesleges az öszönre hivatkozni akkor, a mikor az ívás kezdete és a hőmérsékleti viszonyok közti kapcsolatot kutatjuk.

Walter után Nemo.

Egy halászatí kártérítési pör aktáiból.

(Folyt. és vége.)

Az 1905. évi november hó 21.-én felvett szemle-jegyzőkönyv szerint a nagy-igmándi tó a szemle alkalmával kihalászás alatt állott ugyan s annak csak a gát felőli részén volt mintegy 10—15 holdnyi területen sekély víz; de a jegyzőkönyv nem tartalmaz adatot arra, melyből meg lenne állapítható, hogy a tómeder a szemle alkalmával teljesen tiszta volt, sőt inkább az lett megállapítva, hogy a tónak az a része, a hol abba a Fekete vízer beömlik poshadt vizet tartalmaz, a felett színes olajszínű foltok láthatók, a szélén pedig fekete nyúlós anyagok találhatók. Nem lévén tehát a szemle-jegyzőkönyv adataival támogatva P. I. szakértőnek a tó medrének tiszta voltára vonatkozó nyilatkozata sem, megdől az erre alapított következtetésének helyessége is. S miután egymagából abból, hogy az 1897—1900. években halpusztulás nem észleltetett illetőleg, hogy a halpusztulást nem a gyár szennyvize okozta, következtetést vonni azért nem lehet, mert eltekintve felperesnek attól az állítástól, hogy a tavat 1898-ban kihalásztta, s csak 1899-ben népesítette be, bizonyítva van, hogy a talajszűrés az 1897. évben alkalmaztatott s annak kedvező hatása csak az említett években nyilvánult, a kir. törvényszék P. I. szakértőnek egyedül álló s különben is tévés alapokon nyugvó véleményével szemben a többi szakértő véleményét helyesen vette irányadónak a peres kérdés elbírálásánál.

A kir. ítélőtábla az első bíróság ítéletének indoklását abban a részében, melylyel megállapította, hogy alperest a gyárának szennyvizei által okozott halpusztulásért felperessel szemben felelősség terheli s amely szerint L. J., C. B. és B. G. szakértőknek újabb véleménye nyomán (LXVI.) a felperes halastavának egyszeri benépesítés után várható tiszta jövedelme gyanánt, a keresetben felszámított 24650 kor.-át megfelelőnek találta s végül abban a részében, melylyel 1901. év folyamán felperes által kihalászott és értékesített halakért befolyt jövedelem mennyiségét 10834 kor. 52 fillérben megállapította, elfogadja. Az első bíróság ítéletében is megnevezett ifjú M. J., M. S., K. A., H. P. és Sz. B. tanúknak s ezeken kívül B. B. és Ó. I. vallomásai alapján azonban a kir. ítélőtábla nemcsak azt állapítja meg, hogy felperes halastavából az 1901. évi november és december havában a kereset 6—28. t. a. felkarolt mennyiségű halat fogták ki, hanem azt is, hogy kifogták a kereset 1—5. t. jelölt időben, vagyis az 1901. évi márczius hó 11.-én, 22.-én és július hó 17.-én az említett tételek alatt megjelölt mennyiségű elhullott halat is. Egyszersmind megállapítja a kir. ítélőtábla azt is, hogy ezeknek a halaknak elpusztulását is az alperes gyárából kifolyó szennyvizek okozták.

Mert a XIX. jegy alatt fekvő kihágási ügyiratok között a 33. kih. 901. számmal található 9998. számú vegyelemzés a Vasdinye érből 1901. évi január 19.-én a 10,060. sz. vegyelemzés pedig a Conczóba ömlő gyári vízből. 1901. évi február hó 20.-án, továbbá a 97. kih. 901. számmal található 10,159. és 10,160. sz. kétrédbeli vegyelemzés az ászári keményítőgyár fertőtlenített és nem fertőtlenített vizeiből 1901. évi ápr. hó 28.-án hatósági közbejövétel mellett vett s a község sértetlen pecsétjével ellátott vízminták nyomán ugyanazokat az alkotó részeket állapította meg, a melyeket a gesztesi járás szolgabírájának közbenjöttével 1901. évi november hó 19.-én vett vízminták alapján a 208. kih.

901. számmal található 10,655—58. sz. négyrédbeli vegyelemzés eredményezett s mert a vegyelemző az előbbi vízmintákról is éppen úgy, mint az utóbbiakról kimondotta, hogy haltenyésztésre alkalmatlanok.

Egymagában tehát azért, mert a magyar kir. földmívelésügyi miniszter 9903/903. sz. határozatában az alsóbbfokú marasztaló ítéletek megváltoztatásával kimondotta, hogy az előbbi két esetben (45. és 74/901. sz. másodfokú határozat) a vízfertőzés ténye marasztaló ítéltetésre alkalmas módon meg nem állapított, szemben azzal, hogy valamennyi vízminta ugyanazon alkatrészeket tartalmazta s hogy a halpusztulás ténye az 1901. évi márczius és július havára is bizonyítva van és a szakértők véleménye szerint a vízfertőzéssel okozati összefüggésben áll, alperest a kártérítési felelőség alul ezekre az esetekre vonatkozólag mentesíteni nem lehet.

Az a körülmény pedig, hogy L. J., C. B., B. Gy. és dr. H. T. J. szakértők véleménye ellentétes dr. N. Zs. véleményével a tekintetben, hogy a fertőzés hatása a melegebb vagy a hidegebb időjárásban jelentékenyebb, a halpusztulás ténye mellett jelentőséggel nem bír.

Nem vehető alperes javára sem a kártérítési felelőség alul való mentesítés céljából, sem annak részben a felperesre való hárítása végett figyelembe sem, hogy felperes az 1899. évben benépesített halastavát nem az 1900. év őszén, hanem csak az 1901. év folyamán kihalásztta le. Mert eltekintve attól, hogy az 1900. év őszén a halhullás nem észleltetett, B. B. tanu vallomásával bizonyítva van, hogy a M. J. folytatott alkudozások az 1900. év őszén eredményre nem vezettek, másrészt pedig ugyanekkor B. B. és Ó. I. tanúk szerint a beállott nagy esőzések a lehalásztást megakadályozták.

Abból pedig, hogy a szakértők szerint (LXVI.) a lehalászás a legkedvezőtlenebb viszonyok mellett is foganatosítható 5 nap alatt s hogy felperes a lehalásztást ennek daczára is késedelmessen és időközönként foganatosította felperes hátrányára gondatlanságot vagy mulasztást megállapítani azért nem lehet, mert neki számolnia kellett az értékesítés lehetőségével is.

Végül alperesnek a felelbezésben felhozott az a panasza, hogy a szakértők a halmennyiség kiszámításánál a kallódási százalékot figyelembe nem vették, tekintetbe azért nem jöhet, mivel a szakvéleményben a piacra adható, tehát nyilvánvalóan a természetes elhullásra való figyelemmel meghatározott halmennyiség lett felbecsülve.

A már előadottakra való tekintettel a felperes által számításba vett 24,650 korona évi tiszta jövedelemből az értékesített halakért befolyt 10,834 korona 52 fillér levonásával 13,815 korona 48 fillért tesz ki az a kárösszeg, a melyért alperes a kifejtettek szerint felelős s ezután felperest a keresetindítástól a törvényes kamatok is megilletik.

Miután pedig az első bíróság alperest csupán 10,013 korona 48 fillérben s ennek a kereset beadásától járó kamatában marasztalta, a többletre pedig a keresetet elutasította: marasztaló részében ellenben megváltogatni s alperest a megítélt tőkén és kamatokon felül további 3802 korona tőkének s a kereset beadásától járó késedelmi kamatának megfizetésére is kötelezni kellett.

A perköltség tekintetében a kir. ítélőtábla indokolása alapján hagyta helyben az első bíróság ítéletét, a fel-

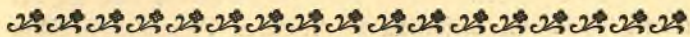
peresnek okozott felebbezési költségben pedig az alperest azért marasztalta el, mert a felperes felebbezése sikerre vezetett.

Győr, 1907. évi február hó 25-én.

Horváth Jenő s. k. a kir. ítélőtábla elnöke.
Rácz Lajos s. k. előadó.

(P. H.)

Értesítésünk szerint ez az ítélet sem jogerős, mert alperes a Curiához felebbezett.

Halaink halászati és tenyésztési szempontból.

Írta: Lakatos Károly.

(Folytatás.)

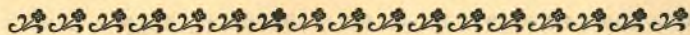
A lehalászás, a hol a korai értékesítés szokásos: már nyár derekán kezdetét veszi, mert tényleg az élő pontyárut augusztus közepétől szeptember közepéig fizetik legjobban. Korai kihalászásnál számítani kell azonban a termelőnek azzal, hogy árujának fejlettsége a rövidebb fejlődési időszakra tekintettel 15—25% csekélyebb a rendesnél, ennek ellenében azonban megmarad a telettetőkbe való szállítással járó fuvar költség eselik továbbá a telettetéssel kapcsolatos kockázat, nemkülönben az a több százaléknyi húsapadás, melylyel a telettetés jár. De egy megbecsülhetlen előnye is van a dolognak s ez az, hogy a korai értékesítésnél a tógazda hamarabb kiszáríthatja tavainak egy részét, mint rendes körülmények között. Így néha a kiszáritást oly korán lehet végezni, hogy esetleg még a tófenék be is vehető. Mondanom sem kell, hogy ez különösen ajánlatos.

A téli áru kihalászását ezélszerű minél későbbre halasztani, mert mint tapasztalati adatok igazolják, jötermő tavakban, kedvező időjárás mellett még októberben is táplálkozik a ponty s főleg ennek tudható be az a tény, hogy korán kihalászott és betelt halak már karácsony körül olyan súlyapadást mutatnak, mely jelentékenyen felülmúlja a novemberben halászottakét. A piaci árunál nagyban fokozza a telettetéssel járó súlyapadást a bánásmód milyensége, miért is tartózkodni kell kiméletlenül bánni a készáruval, mert a hal feltétlenül megsínyli a kezelés során szenvedett törődést és lélekzési zavarokat s nemcsak súlyából, de húsa ízéből is veszít. Az öblítőkben, gyűjtőkádákban való tulszofolás, valamint osztályozás, mázsálás és szállítás körüli kiméletlen dobálása s minden más módon való törése a halaknak kerülendő, mert egyrészt állatkínzás, másrészt pedig felette káros is az ily barbár eljárás, valamint a halaknak oly módon való szállítása is a távolabbi telettetőkbe, amikor ez víz nélkül történik. Nagy gondot és kiméletet igényel az ivadék kihalászása. Fő az, hogy mentől gyakorlottabb munkásokkal végeztessük ezt a föladatot, amelynél az ügyesség, gyorsaság s megbízhatóság oly lényeges kellék.

Az ivadék kihalászása minél későbbre halasztandó, ellenesetben túlságosan lesoványkodnak akkor, ha nem táplálkoznak természetes elfekvésük időpontjának beköszöntéséig. Ugyanez áll a kétéves ivadéokra nézve is, már csak azért is, mert ezeket is súly szerint szokás értékesíteni, melyből tehát annál többet vesztenek télen, minél hamarabb jutnak ősszel a telettetőkbe. Az éves ivadékot nem tanácsos haltartókban átteleltetni; alkalmasabbak erre a mélyebb növesztő (vagy nyújtó) tavak,

a leghelyesebb eljárás azonban az, ha ősszel egyáltalában békében hagyjuk az ivadékot, elkerülendő az áthelyezéssel okvetlen együttjáró törődését a halaknak, mi esetleg veszedelemmé nöheti ki magát a telettetőkben. Természetesen ha tavaszra hagyjuk a kihalászást és áthelyezést, ehhez dupla mennyiségű és telettetésre is alkalmas növesztő tóval kell bírnunk.

A mi magát a lehalászás ténykedését illeti, ez kivételében tisztán gyakorlaton alapul s csak ennek révén sajátítható el biztosan. Akármely czélből történik a lehalászás (a halak értékesítése okából, avagy pedig a gazdasági „üzem“ szempontjából), a lehalászás megkezdése előtt a legelső teendő a tó lecsapolása. Ezt oly tempóban kell végeznünk, hogy a halaknak idejük legyen az árokban s ezeken át a halágyon összegyülni. Sohase feledjük el a barátságos rostélyát folytonosan tisztán tartani s akkor, amikor a hal már erősebben tudul a zsilip felé, nádból vagy vesszőből készült rekesztőt, esetleg záróhálót állítani, mert azzal egyrészt a halak esetleges elmenekülését akadályozzuk, másrészt pedig útját vágjuk annak, hogy a halak megzúzódjának akkor, amidőn menekülés közben neki-neki vágnak a barátságosoknak. Nagy súly helyezendő a kihalászásnál a víznek kellő szabályozására is. Minden tóra nézve tudni kell, hogy hány óra alatt üríthető ki s tehát mikor kezdhető meg a kihalászás. Ha a tóban még sok a víz, nehéz a fogás s így munkánk szaporátlan; ha pedig már a kelleténél több folyt le, hogy a halászást megkezdhetnénk, a halak annyira fölzavarják a vizet, hogy a kopoltyuikra rakódó iszap miatt valóságos féldöglötten kerülnek a hálóba. Vegyes halállománynál legelső sorban a kényesebb fajtákat kell kifogni: a süllőt, azután a csukát, majd a pontyot, azután a czompót s végül a kárászt. A kifogott halak kosarakba, dézsákba, avagy kotlátkba helyezendők s ezekben partra szállítva tiszta vízzel ellátott kádákba eresztetnek. Természetesen minden fajt külön edénybe kell helyezni, majd pedig igyekeznünk kell őket mentől hamarabb rendeltetési helyükre szállítani erre rendelt szállítóhordókban stb. Olyan tavakban, amelyekben a lecsapolás nehezen megy vagy egyáltalában nem is eszközölhető, a halászatot megfelelő huzóhálóval eszközöljük, a partra vagy a ladikokban történő tanyavetéssel. Akinek nincs elég ideje arra, hogy az ivadék kihalászását kellő módon foganatosítsa, az jobban teszi, ha ilyent egyáltalában nem termel. Ez a szabály nemcsak az egynyaras, de a kétéves, sőt hasonló czompó-ivadéokra nézve is áll, különösen ami az utóbbit illeti, melynek kihalászása minden körülmények közt, a legnagyobb vigyázat mellett is érzékenyebb veszteséggel jár. (Folyt. köv.)

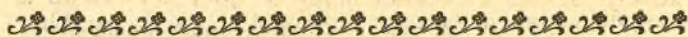

— TÁRSULATOK —

A „Sepsi-oltvölgyi“ halászati társulat ezévi május hó 13-án tartott évi közgyűlésén Dr. Daday Vilmos elnökölt. Az igazgatói jelentés szerint a halszaporúat kedvezőtlen volt, a tavalyi rendkívüli kis vízállás miatt. Halászati kihágás miatt 14 esetben hozott a hatóság marasztaló ítéletet. A társulat 800.000 drb fogassüllőikrát és vidrivasak beszerzésére 250 korona állami segílyt kapott. Ez összegből 20 drb vidrivasat vásároltak, melyek a halászati érdekeltek között osztattak szét. A társulatnak 1140 kor. vagyona van. A közgyűlés elhatározta, hogy a vízterületét 1908. évi január hó 1-étől kezdődőleg üzem-

szakaszonként újból 6 évre adja bérbe s e végből ez év végén árverést tart; a befolyó bérjövendelmeket pedig ezentul is a társulati vagyónához csatolja, hogy kellő alapot teremtsen a további működéshez. Elnökké újból br. Szentkeresztly Bélát, alelnökké igazgatóvá pedig Dr. Daday Vilmost választották meg. k.

A „Dunaföldvári-bátai“ halászati társulat május 17-i közgyűlésén Tomcsányi L. elnök jelentette, hogy a mai hasznos-bér-szerződések közül a laghosszabb, 1911. évben jár le, úgy, hogy a közgyűlés előző határozata szerint a többiek ezen időpontig lesznek meghosszabbítandók, hogy aztán az üzemszakaszonkénti bérbeadás legyen életbeléphető. A társulat a mult esztendőben fogassüllőikrákat, tenyész-pontyokat és törpeharcsákat kapott az államtól, melyeket részben az ivadéknevelő telepen, részben más alkalmas pontokon helyeztek ki. Az általános tilmalmat illetőleg jelzi, hogy ha vannak is panaszok, egészben határozott javulás észlelhető, amiben nagy érdeme van a pénzügyőrök és csendőrök buzgolkodásának. A közgyűlés a tilalmi idő pontos megtartása érdekében felkéri a hatóságokat szigorú ellenőrzésre. Bejelenti továbbá a beállott birtokváltozásokat, minek kapcsán br. Drasche jogutódja kinyilatkoztatja, hogy a tolnai ivadéknevelő telepet a régi feltételek mellett továbbra is a társulat rendelkezésére bocsátja. Az ivadéknevelő telep létesítésére kopott állami segélyből fenmaradt 391.13 kor. a m. kir. adóhivatalba visszafizetendő. A mult évi számadások szerint a társulati vagyon 1097.10 kor. A közgyűlés elhatározza, hogy a kubikgödrök és kiöntésekben visszamaradó ivadéknak megmentésére 600 kor. hitelt nyit és pedig 400 kor. egy szivattyú és 200 koronát kádak és hálók beszerzésére. Végül megbizza az igazgatót, hogy a társulati tevékenység fokozására részletes javaslatot dolgozzon ki. A jövő évi kiadásokra 562.88 kor. irányoz elő s ehhez képest a tagok évi jarélékát holdankint 4 fillérben szabták meg. k.

—o VEGYESEK o—

Adatok a süllőtenyésztés sikeréhez. Magyaróvárról írják lapunknak a következőket: A magyaróvári haltenyésztő társulat 1904. évben bérbe vette a Mosony-Szentandrás község határába eső több száz hold kiterjedésű Zikmocsár nevű Hansági tavat. Az országos halászati felügyelő, kitől a társulat a tó halászatának okszerű hasznosítása iránt javaslatot kért, támaszkodva a tó természetére, valamint akkor kizárólag kárász, keszeg és sügérből álló halállományára, a tónak pontyokkal és süllőkkel való rendszeres halasítását ajánlotta. Erre a társulat ugyanezen évben sajáttermésű éves pontyivadékkal és az államtól kapott süllőikrákkal halasította a tavat. A kísérlet azóta rendszeresen folyt, annyi változással, hogy a mult évben azért, mert a süllőikrák szállítás közben elpusztultak, a süllővel való halasítás szünetelt. A mult őszszel halásztak a tóban elsőízben, a mikor 2 kilogramm súlyú süllőket és 4—5 kilós pontyokat fogtak. Ezek nyilvánvalóan az 1904. évi halasításból valók, míg a 70—80 dekás süllőket az 1905. évi népesítés eredményeként kell tekinteni. Több süllőt a teletetőkbe bárkáltak, annak kiprobálása végett, hogy e kényes halak hogyan állják az eltartást. Levelezőnk szerint 4 hét után a süllők

oly kifogástalan állapotban voltak, hogy a társaság azoknak a tóba való kieresztését határozta el. Ez idén őszszel teljes erővel és megfelelő készséggel fognak a Ziktó kihalászásához, örömmel és nagy reményekkel nézve a társulat dicséretes tevékenységének eredményei elé.

Svájcz haltenyésztő telepeinek munkásságáról tanulságos adatokat közöl Fuhrmann O. tanár a *Bulletin Suisse de Peche et Piscicultur*-ben, a miből a következőket közöljük.

Az első haltenyésztő telepet, mely mesterségesen termékenyített pisztráng- és lazaczikrák költetésével foglalkozott, 1854-ben állították fel Zugban. Ugyanez a telep már a következő évben 8000 db halacsikat eresztett szabadjára közvizekben. Termelése annyira fejlődött, hogy 1863-ban, amikor még mindig egymaga foglalkozott halikrák költetésével 410,300 db pisztráng és 52,300 db lazaczivadikoi termelt. Ettől fogva aztán gyorsan szaporodtak az ily irányú telepek. 1880: 9, 1881: 25, 1886: 64, 1896: 121 és 1906: 173 volt a működő ilyen telepek száma. Mindezek annyi halivadékot termelnek és engednek közvizekbe, hogy Svájcz kétségkívül első helyen áll e tekintetben az összes európai államok között.

Jelenleg Svájcz 22 kantonjában 180 ilyen haltenyésztő telep működik, a melyek közül 22 évi termelése meghaladja a fél millió ivadékot, 38-é 500,000—100,000 drb között, 116 pedig 100,000 drb alól áll. Jellemző, hogy közülök a tulnyomó rész magántulajdont képez, a mennyiben csak 24 az államé és 24 pedig társulatóké.

A mesterséges tenyésztés rohamos térfoglalását az jellemzi, hogy 1880-ban 8 ilyen telep 1.767,000 drb ivadékot termelt. 1886-ban 64 telep 5 786,830, 1896: 121: 21.782,300; 1904: 167: 52.477,000; 1890—1904-ig terjedő időszakban állami ellenőrzés mellett 405.745,000 drb halacsikat, leginkább pisztrángot és coregonust bocsátottak szabadjára állami ellenőrzés mellett.

A fajtakat illetőleg 1893—1904-ig terjedő időszakban 24.652,200 drb lazacz, 56.402,140 drb sebespisztráng, 19.865,600 drb tavilazacz, 25.152,500 drb pataki szemlinget, 20.696,400 drb pérhalat és 245.563,000 drb coregonus ivadékot fordítottak halasításra.

Ezek a számok beszédesen igazolják, mily jelentékeny szerepe van a mesterséges tenyésztésnek Svájczban a közvizek halállományának föntartására és szaporítására irányuló tevékenységben, a melyet a szövetkezeti kormány is a legmelegebben támogat.

Milyen sebesen halad a lazacz? Metzger tanár állítása szerint ívás okából a Weserbe vonuló lazaczok 24-óránként mintegy 40 km. utat tesznek fölfelé. Megfigyelése szerint ugyanis mult évi november 25-én délelőtt 10 órakor eresztettek szabadjára egy 7 kg. súlyu tejes lazaczt, melyet előzőleg Hameln mellett egy ottani hallépcsónél fogtak és plombával kellőképpen megjelöltek. Ugyanezt a halat november 28-án esti 8 órakor a Münden melletti Fulda-malomnál újból megfogták így megállapítható volt hogy 82 óra alatt 136 km. utat tett meg, vagyis 24 óránként 39 klm.

Dr. LENDL ADOLF

állattani praeparatóriuma
Budapest. II., Donáti-utca 7. sz.

